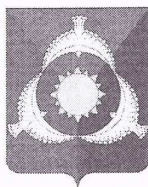

Аксубаевский
муниципальный район
муниципальное образование
«Мюдовское сельское поселение»
423063 п. Мюд, ул. Центральная д 35
тел. 884344 4-04-33

Аксубай
муниципаль району
муниципаль беремлеге
"Мюд авыл жирлеге"
423063 Мюд авылы
Центральная урамы, 35
тел. 884344 4-04-33

КАРАР

№ 7

21.10.2024 ел

Татарстан Республикасы Аксубай муниципаль району Мюд авыл жирлеге Башкарма комитеты 28.10.2015 ел, № 17 «2016-2027 елларга Татарстан Республикасы Аксубай муниципаль району Мюд авыл жирлегендә мәдәниятне үстерү «муниципаль максатчан программасын раслау турында» карарына үзгәрешләр керту турында (№ 14 12.12.2019 ел № 12 , 11.10.2023ел үзгәрешләр белән)

«Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 06.10.2003 елгы 131-ФЗ номерлы Федераль законга, «Мәдәният турында» 03.07.1998 елгы 1705 номерлы Татарстан Республикасы Законаына, Татарстан Республикасы Аксубай муниципаль районының «Мюд авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге Уставына, Татарстан Республикасы Аксубай муниципаль районының Мюд авыл жирлеге башкарма комитетына таянып

КАРАР БИРӘ:

1. Татарстан Республикасы Аксубай муниципаль району Мюд авыл жирлеге Башкарма комитетының «2016-2020 елларга Татарстан Республикасы Аксубай муниципаль району Мюд авыл жирлегендә мәдәниятне үстерү «муниципаль максатчан программасын раслау турында» 13.11.2015 ел, № 15 карарына, «Татарстан Республикасы Аксубай муниципаль району Мюд авыл жирлегендә мәдәниятне үстерү» муниципаль программасын бөян итеп, үзгәрешләр кертергә.2016-2027 еллар " редакциясендә (12.12.2019 ел, № 14 редакциядә, 11.10.2023 ел,№ 12 редакциядә) кушымтада бирелә торган редакциядә.

2.Өлеге карарны Татарстан Республикасы Аксубай муниципаль районының интернет чөлтәрендәге рәсми сайтында (<http://aksubayevo.tatarstan.ru>) һәм Татарстан Республикасының рәсми хокукый мәгълүмат порталында бастырып чыгарырга (<http://pravo.tatarstan.ru>).

3. Өлеге карарның үтөлешен контрольдә тотуны үземдә калдырам.
Татарстан Республикасы

Аксубай муниципаль району
Мюд авыл жирлеге
башкарма комитеты жетөкчесе

Т.В. Зюзина

Кушымта № 1
Татарстан Республикасы
Аксубай муниципаль районы
Мюд авыл җирлеге башкарма комитеты карарына
21 октябрь 2024 ел № 7

**ОЗАК СРОКЛЫ МУНИЦИПАЛЬ МАКСАТЧАН ПРОГРАММА
«2016-2027 елларга Татарстан Республикасы Аксубай муниципаль районының Мюд
авыл җирлегендә мәдәниятне үстерү»**

п. Мюд.

Программа паспорты

Программа Исеме	«2016-2027 елларга Аксубай муниципаль районының Мюд авыл җирлегендә мәдәниятне үстерү»
Программаны эшләү өчен нигез	Программа РФ, ТР Конституциясе, федераль кануннар, ТР кануннары нигезендә эшлэнгән. Муниципаль берәмлек уставы, норматив хокукый актлар белән
Муниципаль заказчы-программаның координаторы	Татарстан Республикасы Аксубай муниципаль районы Мюд авыл җирлеге башкарма комитеты
Программаны төп эшләүчеләр	Татарстан Республикасы Аксубай муниципаль районы Мюд авыл җирлеге башкарма комитеты
Программаның Максатлары	Аксубай районы Мюд авыл җирлегендә яшәүчеләрнең мәдәният, сәнгать һәм кинематография өлкәсендәге агымдагы ихтияжларын канәгатьләндрерү һәм яңаларын формалаштыру, җирлектә яшәүчеләр һәм кунаклар өчен мәдәният, кинематография сәнгате учреждениеләрененң җәлеп итүчәнлеген арттыру Аксубай муниципаль районының Мюд авыл җирлеге территориясендә яшәүче гражданның тормышын һәм тынычлыгын саклауның дәрәжәсен, экстремизмга һәм терроризмга каршы тору, Аксубай муниципаль районының Мюд авыл җирлегендә аларның чагылышларын профилактикалау һәм кисәтү нигезендә аларның законлы хокукларын һәм мәнфәгатьләрен арттыру
Программаның Бурычлары	1. Милли музыкаль традицияләрне саклау һәм үстерү, заманча музыка сәнгатен үстерү; 2. Милләтара һәм конфессияара татулыкны ныгыту, социаль, этник һәм конфессиональ нигездә конфликтларны профилактикалау һәм булдырмау; халыкның террорчылык һәм экстремистик идеология чагылышларына түземсезлек атмосферасы тудыруга юнәлдерелгән җәмәгатьчелек фикерен формалаштыру
Гамәлгә ашыру сроклары	2016-2027 еллар
Ярдәмче программалар	- «2016-2027 елларга клуб концерт оешмаларын һәм башкару сәнгатен үстерү» "2016-2027 елларга террорчылыкны һәм экстремизмны профилактикалау»

<p>Программаны күләмнәре</p> <p>финанслау</p>	<p>2016-2027 елларга Программаны финанслау күләме 22970,6 мең сум тәшкил итә, шул исәптән:</p> <p>2016 елда-989,0 мең сум 2017 ел-989,9 мең сум 2018 ел-991,9 мең сум 2019 ел-992,9 мең сум 2020 ел-993,9 мең сум 2021 ел-1472,6 мең сум 2022 ел-1388,4 мең сум 2023 ел-1388,4 мең сум 2024 ел-4588,6 мең сум 2025 ел-2815,0 мең сум 2026 ел-3054,0 мең сум 2027 ел-3310,0 мең сум</p> <p>Искәрмә: программаны финанслау күләмнәре фараз характерында була һәм, тиешле елга бюджетларны формалаштыруны, шулай ук чараларны уртак финанслауга федераль республика бюджетыннан акчалар бүлеп бирүне исәпкә алып, ел саен төзәтелергә тиеш.</p>
<p>Программаның максатларын һәм бурычларын гамәлгә ашыруның көтелә торган ахыргы нәтижеләре (нәтижеләрне бәяләү индикаторлары) һәм аның бюджет нәтижелелеге күрсәткечләре</p>	<p>Программа чараларын гамәлгә ашыру 2027 елга арттыруга ирешергә мөмкинлек бирәчәк:</p> <p>төрле дәрәжәдәге конкурсларда, фестивальләрдә катнашучылар санын арттыру; масса күләм һәм мәдәни-масса күләм программа чараларында катнашучылар өлешен арттыру; үзешчән сәнгать сәнгәтенәң клуб формироваиеләрен һәм аларда катнашучылар санын арттыру;</p> <p>жирлек халыкларының этномәдәни үзенчәлеген саклап калуга юнәлдерелгән мәдәни акцияләр һәм программалар саны 5 чарага кадәр дөүләт органнары, мәдәни-агарту учреждениеләре, милли-мәдәни берләшмәләр, шулай ук аерым гражданныр белән 2проектка кадәр уртак проектлар саны;</p> <p>жирлектә "Изге трица" халык бәйрәмен үткөрүнең саны -1;</p> <p>террорчылык һәм экстремистик күренешләренәң барлык фактларына карата түземсезлек формалаштыруны камилләштерә;</p> <p>Аксубай муниципаль районының Мюдово авыл жирлегә территориясендә толерантлык, башка мәдәниятләргә хөрмәт идеяләрен пропагандалау һәм тарату өчен бердәм мөгълүмати пространство Булдыру;</p> <p>Яшьләр арасында милләтара татулык һәм толерантлык атмосферасының ныгуы.</p>
<p>Программаның үтәлешен тикшереп торуны системасы</p> <p>оештыру</p>	<p>Аксубай муниципаль районы Мюд авыл жирлегә Советы;</p> <p>Аксубай муниципаль районының Мюд авыл жирлегә башкарма комитеты.</p>

Программаны гамәлгә ашыру өлкәсенә, шул исәптән ул хәл итүгә юнәлдерелгән проблемаларга гомуми характеристика

Хәзерге вакытта Аксубай муниципаль районының Мюд авыл җирлегендә 2 муниципаль мәдәният һәм сәнгать учреждениесе эшли. Аксубай муниципаль районының Мюд авыл җирлеге мәдәният объектларының гомуми чөлтәре 3 һәркем файдалана алырлык китапханәне, 4 мәдәни-ял итү учреждениесен үз эченә ала. Аксубай муниципаль районының Мюд авыл җирлегендә мәдәният һәм сәнгать өлкәсенә ярдәм итүгә һәм үстерүгә 2014 елда җирлек бюджетыннан 1107,8 мең сум акча жибәрелгән. Тармакта эшләүчеләр саны 6 кеше тәшкил итә. Шактый акчалар матди-техник базаны үстерүгә, тармак объектларын төзүгә һәм реконструкцияләүгә, мәдәният учреждениеләре җиһазларын комплекслы мәгълүматлаштыруга һәм модернизацияләүгә юнәлтелә.

Социологик тикшеренүләр мәгълүматларына караганда, мәдәният учреждениеләренең гамәлдәге чөлтәре халыкның ихтыяжларын тулысынча канәгатьләндерми. Халыкны бәяләүдә җитәрлек тәэмин ителмәү беренче чиратта түбәндәге проблемалар белән бәйле:

мәдәният объектларын урнаштыруның тигез булмавы, гамәлдәге учреждениеләрнең чагыштырмача югары "һәркем файдалана алырлык бусагасын" саклап калу;

мәдәният учреждениеләре күрсәтә торган хезмәтләр күләме һәм төрләре гражданның таләпләренә, өстенлекләренә һәм өметләренә тулысынча туры килми;

мәдәният учреждениеләренең ял итү һәм иҗат эшчәнлегенә, Мәгариф һәм үзлегенчән белем алу, чаралар үткөрү, һәм өскәр берләшмәләр эшчәнлегенә өчен заманча югары технологияле җиһазлар белән җитәрлек дәрәжәдә җиһазландырылмавы, шулай ук халыкның төрле категорияләре, шул исәптән хәрәкәт итүләре аз булган һәм тормыш эшчәнлегендә башка чикләнүчеләр булган мәдәният учреждениеләренең файдалана алуын тәэмин итү чаралары белән тәэмин ителмәве;

сәнгатьнең төрле жанрларында (музыкаль, театр), концерт-филармония һәм күргәзмә эшчәнлегендә фестиваль һәм башка программалар үткөрү, концерт һәм башка сәнгать коллективлары өчен база буларак куллану өчен югары дәрәжәдәге эре заманча комплексларга кытлык.

Мәдәният өлкәсендә булган проблемаларны җиңү механизмы

Проблеманың эчтәлегенә	Җиңү механизмы
Мәдәни-ял итү тәкъдимнәре гражданның сорауларының бөтен диапазонын капламый	Мәдәни-ял итү эшчәнлегенә өлкәсендә эшчән яңа формаларын һәм ысулларын керту
Мәдәният учреждениеләренең матди-техник базасының җитәрлек дәрәжәдә үсмәве	Тармакның матди-техник базасын ныгыту һәм мәгълүматлаштыру, җиһазларны модернизацияләү, бюджеттан тыш акчалар, дәүләтнеке булмаган структуралар җәлеп итү
Инвалидлар, тормыш эшчәнлегенә чикләнгән затлар өчен мәдәният учреждениеләреннән файдалану мөмкинлегенә җитәрлек булмау	Мәдәният учреждениеләрен махсус техника белән тәэмин итү, мәдәният учреждениеләрен инвалидлар һәм гражданның аз хәрәкәтләнүче башка төркемнәре өчен җайлаштыру, дистанцион хезмәт күрсәтүне үстерү
Инновацион мәдәни проектлар эшләү һәм аларны гамәлгә керту зарурлыгы	Инновацион проектларга, иҗади остаханәләргә грант ярдәме

Программа максатларына ирешүгә аларның йогынтысын киметү максатында хәвеф-хәтәрне җайга салу һәм идарә итү чаралары

Программаны гамәлгә ашырганда хәвеф - хәтәргә анализ һәм хәвеф – хәтәргә идарә итүне муниципаль заказчы-программаның координаторы-Аксубай муниципаль районының Мюд авыл җирлеге башкарма комитеты башкара.

Иң җитди куркынычларга ярдәмче программаларны гамәлгә ашыруның финанс һәм административ куркынычларын кертәргә мөмкин. Финанс куркынычы программа буенча кабул ителгән финанс йөкләмәләрен тулысынча үтәмәүдән гыйбарәт. Финанс хәвефен чикләү ысулы булып программа чараларының финанс күрсәткечләренә һәм ирешелгән нәтижеләргә карап күрсәткечләргә ел саен төзәтмәләр кертү тора. Программа чараларын Аксубай муниципаль районының Мюд авыл җирлеге бюджетыннан финанслау җитмәү куркынычын киметү мәдәният, социаль партнерлык өлкәсендәге инновацион проектларның инвестицияләр җәлеп итүчәнлегенә механизмнарын булдыру юлы белән гамәлгә ашырыла. Административ хәвеф-хәтәр программа белән нәтижәсез идарә итүгә бәйле, бу ярдәмче программаларның максатларын һәм бурычларын үтәмәүгә китерергә мөмкин. Административ куркынычны чикләү ысуллары булып тора:

программа чараларын үтәү барышын тикшереп тору һәм Программаны гамәлгә ашыруга агымдагы идарә итү механизмын камилләштерү;

программаны гамәлгә ашыруның еллык планнарын формалаштыру;

программа күрсәткечләре (Индикаторлары) үтәлешенә өзлексез мониторинг;

халыкка мәгълүмат җиткерү һәм Программаны гамәлгә ашыру барышы турында белешмәләренә ачык бастырып чыгару.

Хәвеф - хәтәрләр белән идарә итү чараларын күрү программаны гамәлгә ашыруны мониторинглау һәм аның нәтижеләлеген һәм нәтижеләлеген бәяләү нигезендә Программаның муниципаль заказчысы-координаторы тарафыннан гамәлгә ашырыла.

Программаның төп максатлары, бурычлары, ахыргы нәтижеләрен һәм аны гамәлгә ашыру срокларын тасвирлау.

Программаның максаты 2016 - 2027 елларга «Татарстан Республикасы мәдәниәтен үстерү» республика программасы белән билгеләнгән Татарстан Республикасы Дәүләт мәдәни сәясәтенә өстенлекләренә нигезләнгән.

Аксубай муниципаль районының Мюд авыл җирлеген социаль-иқтисади үстерү максатларында мәдәният һәм сәнгать өлкәсен тотрыклы үстерү өчен тиешле шартлар тудыру белән беррәттән, әлеге программаның стратегик максаты булып Аксубай муниципаль районының Мюд авыл җирлегендә яшәүчеләрнең мәдәният, сәнгать өлкәсендәге агымдагы ихтыяжларын канәгатьләндерү һәм яңаларын формалаштыру, җирлектә яшәүчеләр һәм кунаклар өчен мәдәният, сәнгать учреждениеләренә җәлеп итүчәнлеген арттыру тора. Бу максатка ирешү өчен системалы характердагы кайбер бурычларны хәл итәргә кирәк, шул исәптән:

милли музыкаль традицияләренә саклау һәм үстерү, заманча музыка сәнгәтен үстерү;

Аксубай муниципаль районының Мюд авыл җирлегендә халык сәнгать һөнәрләрен саклау, өйрәнү һәм үстерү;

Аксубай муниципаль районының Мюд авыл җирлеге территориясендә урнашкан мәдәни мирас объектларының сакланышын һәм алардан нәтижәле файдалануны тәэмин итү;

Регионара һәм милләтара мәдәни хезмәттәшлекне үстерү өчен шартлар тудыру

Программа программа чараларын гамәлгә ашыруның муниципаль дәрәжәсен күздә тотып, аларның үзенчәлекле бурычлары тиешле ярдәмче программаларда чагылдырылган.

"2016 - 2027 елларга концерт оешмаларын һәм башкару сәнгәтен үстерү" ярдәмче программасы Милли музыкаль традицияләренә саклап калуны һәм үстерүне, заманча музыка сәнгәтен үстерүне максат итеп куя. Җирлекнең муниципаль концерт оешмалары чөйрәсендә бүгенге торышын, 2027 елга кадәр концерт учреждениеләренә үсеш

перспективаларын чагылдыра.

«Аксубай муниципаль районының Мюд авыл жирлегендә террорчылыкны һәм экстремистлыкны профилактикалау " ярдәмче программасы террорчылык һәм экстремистлык күренешләренең барлык фактларына карата түземсезлек формалаштыруны, Аксубай муниципаль районының Мюд авыл жирлеге территориясендә толерантлык, башка мәдәниятләргә хөрмәт идеяләрен пропагандалау һәм тарату өчен бердәм мәгълүмат киңлеген булдыруны камилләштерә;

Программаны гамәлгә ашыру вакыты - 2016-2027 еллар.

Программаны ресурслар белән тәэмин итүне нигезләү

Программаны гамәлгә ашыруны финанс белән тәэмин итү законнарда билгеләнгән тәртиптә бирелә торган федераль бюджет, Республика, шулай ук Аксубай муниципаль районының Мюд авыл жирлеге бюджеты акчаларынан файдалануны күздә тотта.

Программаны финанслауның гомуми күләме 22970,6 мең сум тәшкил итә, шул исәптән:

2016 елда-989,0 мең сум

2017 ел-989,9 мең сум

2018 ел-991,9 мең сум

2019 ел-992,9 мең сум

2020 ел-993,9 мең сум

2021 ел-1472,6 мең сум

2022 ел-1388,4 мең сум

2023 ел-1388,4 мең сум

2024 ел-4588,6 мең сум

2025 ел-2815,0 мең сум

2026 ел-3054,0 мең сум

2027 ел-3310,0 мең сум

Программаны гамәлгә ашыруны ресурслар белән тәэмин итү фараз характерында була һәм, тиешле бюджетларның мөмкинлекләрен исәпкә алып, ел саен төзәтелергә тиеш.

Программаны гамәлгә ашыру механизмы

Программа чараларын гамәлгә ашыру барышында муниципаль заказчы-координатор төп башкаручыларның үзара хезмәттәшлеген тәэмин итә, чараларны гамәлгә ашыру барышын һәм турыдан-туры башкаручыларның акчалардан нәтижәле файдалануын тикшереп тора. Программа чараларын гамәлгә ашыру программа заказчысы тарафыннан Программа чараларының барлык башкаручылары белән төзелә торган муниципаль контрактлар нигезендә Россия Федерациясә һәм Татарстан Республикасы норматив хокукый актларына төгәл туры китереп гамәлгә ашырыла.

Программаның социаль-икътисады нәтижәлеләген бәяләү

Мәдәниятнең фундаменталь үзенчәлегә шунда ки, мәдәни эшчәнлекнең мөһим нәтижәләре вакыт буенча кичектерелгән социаль эффектта чагыла һәм интеллектуаль потенциалның артуында, индивидуумнарның кыйммәт ориентирлары һәм үз-үзләрен тоту нормаларының үзгәрүендә чагыла, бу ахыр чиктә жәмгыять яшәеше нигезләрендә үзгәрешләргә китерә.

Программада мәдәни эшчәнлекнең агымдагы нәтижәләрен генә характерлый торган индикаторлар һәм цифрлы күрсәткечләр системасын куллану күздә тотыла. Шулай ук вакытта конкрет ярдәмче программаларда үз нәтижәлелек күрсәткечләре булырга мөмкин. Программаны һәм аның ярдәмче программаларын гамәлгә ашыруның нәтижәлеләген бәяләү Программаның муниципаль заказчысы - координаторы тарафыннан гамәлгә ашырыла.

Программаны гамәлгә ашыруның төп социаль-икътисадый нәтижәсе Аксубай муниципаль районының Мюд авыл җирлеге гражданны тормышында мәдәниятнең социаль ролен күтәрүдә һәм, димәк, Аксубай муниципаль районының Мюд авыл җирлегендә тормыш сыйфатын күтәрүдә, мәдәният өлкәсендә модернизация курсы тормышка ашыру өчен уңай иҗтимагый атмосфера тудыруда чагыла. Бу эффект аерым алганда белдереләчәк:

Аксубай муниципаль районының Мюд авыл җирлегендә яшәүче халыкларның үзенчәлеге булганда бөтенлеген саклап калуга ярдәм итә торган мәдәни пространствоның бердәмлеген ныгытуда ярдәм;

иҗади эшчәнлек, халыкка тәкъдим ителә торган мәдәни байлыкларның һәм мәдәният һәм сәнгать турындагы мөгълүматларның төрлелеге һәм аңлаешлылыгы өчен уңайлы шартлар тудыруда;

мәдәниятне икътисадый үстерү процессларын активлаштыруда һәм тармакка җәлеп ителә торган дәүләтнеке булмаган ресурсларны үстерүдә;

Мәдәниятне үстерү бурычлары әйләнә-тирә мохитне саклау бурычлары белән тыгыз бәйләнгән. Кагыйдә буларак, бу элемент мәдәни ландшафтларны һәм истәлекле урыннарны саклау өлкәсендә, музей-тыюлыклар эшчәнлегендә күренә. Истәлекле урыннар һәм саклана торган тарихи-мәдәни территорияләр системасын формалаштыру Экология һәм табигый мирасны саклау проблемаларын хәл итүгә турыдан-туры бәйле. Шулай итеп, Программа мәдәниятне үстерү проблемаларын әйләнә-тирә мохитне саклау бурычы белән тыгыз бәйләнештә хәл итә. Программаны гамәлгә ашыруның нәтижәлелеге программада каралган максатчан индикаторларга һәм күрсәткечләргә фактта ирешү дәрәжәсе буларак бәяләнә.

2016-2027 елларга клуб концерт оешмаларын һәм башкару сәнгәтен үстерү " ярдәмче программасы

Паспорт

Муниципаль ярдәмче программа исеме	««2016-2027 елларга клуб концерт оешмаларын һәм башкару сәнгәтен үстерү ярдәмче программасы
Муниципаль ярдәмче программаның максаты	Аксубай муниципаль районы Мюд авыл җирлеге территориясендә бердәм мәдәни киңлек булдыру һәм саклап калу; мәдәният учреждениеләренең муниципаль берәмлекләренең җирле үзидар органнары, иҗтимагый берләшмәләр һәм оешмалар, мәгариф системасы учреждениеләре, массакүләм мөгълүмат чаралары, иҗат һәм дини оешмалар белән ведомствоара хезмәттәшлеген үстерү; -халыкта гражданлык үзенчәлеген, әхлакый-әхлакый һәм толерант дөньяга карал формалаштыру буенча эшчәнлекне гамәлгә ашыру. - эш юнәлешләрен һәм формаларын камилләштерү; - мәдәни-ял итү учреждениеләрендә чараларның сыйфатын яхшырту
Муниципаль ярдәмче программаның	Мәдәниятне, сәнгәтне үстерү, җирлекнең тарихи-мәдәни мирасын саклап калу һәм популярлаштыру өчен шартлар тудыру. План нигезендә массакүләм һәм бәйрәм мәдәни-массакүләм чаралар уздыру.

бурычлары	Мөдәни-ял итү чараларында катнашучылар санын арттыру. «Мәдәният» өлкәсендә халыкта граждандык тәңгәллеге формалаштыруны ижади потенциалны ачуны, толерантлык тәрбияләүне, этникара һәм конфессияара мөнәсәбәтләр культурасын тәэмин итә торган системаны үстер һәм модернизацияләү													
Муниципаль ярдәмче программаның муниципаль заказчысы	ТР Аксубай МР Мюд авыл җирлеге башкарма комитеты													
Муниципаль ярдәмче программаны эшләүче	ТР Аксубай МР Мюд авыл җирлеге башкарма комитеты													
Муниципаль ярдәмче программаны гамәлгә ашыру сроклары	2016-2027 еллар													
Муниципаль ярдәмче программаны финанслау чыганаclarы, шул исәптән еллар буенча:	Финанслау чыганаclarы Татарстан Республикасы Аксубай МР Мюд авыл җирлеге бюджеты акчаларынан гыйбарәт Чыгымнар (мең сумнарда).													
	барлыгы	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	
Җирле бюджет акчалары	22970,6	989,0	989,9	991,9	992,9	993,9	1472,6	1388,4	1388,4	4588,6	2815	3054	3310	
Муниципаль ярдәмче программаны гамәлгә ашыруның планлаштырыла торган нәтижеләре	Төрле дәрәжәдәге конкурсларда, фестивальләрдә катнашучылар санын арттыру Клуб формироваииеләрендә катнашучылар алган дипломнар, премияләр саны арттыру; Массакуләм һәм мәдәни-массакуләм программа чараларында катнашучылар өлешен арттыру; Үзешчән сәнгать сәнгәтенәң клуб формироваииеләрен һәм аларда катнашучылар санын арттыру;													

I. Ярдәмче программаны гамәлгә ашыру өлкәсенә, шул исәптән ул хәл итүгә юнәлдерелгән проблемаларга гомуми характеристика

Кешеләрнең рухи тормышын оештыручы факторларның берсе буларак мәдәниятнең социаль роленең артуы жәмгыять үсешенең хәзерге этабының үзенчәлеге булып тора. Шул ук вакытта мәдәният кешелекнең рухи тәҗрибәсе буларак кына түгел, ә һәр кешенең иҗатка сәләтен формалаштыручы, кеше яшәешенә нигез салучы, цивилизацияле тормышның кыйммәтләрен һәм формаларын саклап калу сәләтен формалаштыручы үзенчәлекле чынбарлык буларак та чыгыш ясый. Кешенең ижади көчләрен, сәләтләрен һәм талантларын чагылдыру һәм үстерү өчен кирәкле шартлар булу жәмгыятьнең мәдәни үсешенең кирәкле критерие булып тора. Халыкның тормыш сыйфатының мәдәни өлешен яхшыртуга юнәлдерелгән мәсьәләләрне хәл итү җирле үзидарә органнарының мәдәният өлкәсендәге вәкаләтләрен гамәлгә ашыру һәм әлеге проблемаларны программ-максатчан метод нигезендә хәл итү зарурлыгы белән билгеләнә. Муниципаль ярдәмче программа чараларын гамәлгә ашыру мәдәният учреждениеләренең матди-техник

базасын ныгытуга юнэлдерелгән-бу хәзерге шартларда мэдәниятне социаль-икътисадый үсешнең иң мөһим ресурсларының берсе буларак тануны билгели торган конкрет адымнар.

Ярдәмче программа чараларын гамәлгә ашыру мэдәни эшчәнлекнең барлык субъектлары катнашында Социаль эһәмияткә ия максатларга ирешергә мөмкинлек бирәчәк, бюджет ресурсларын нәтижәле тотуны тәэмин итәчәк һәм аларга ярдәм итәчәк:

1. Мэдәниятне, сәнгатьне үстерү, жирлекнең тарихи – мэдәни мирасын саклап калу һәм популярлаштыру өчен шартлар тудыруга.

2. План нигезендә массакуләм һәм бәйрәм мэдәни-массакуләм чаралар уздыруга.

ПРОГРАММАДА КАРАЛГАН ЯРДӘМЧЕ ЧАРАЛАР ИСЕМЛЕГЕ

1. Мэдәни-ял итү системасын модернизацияләү.

Әлеге процессны камилләштерү чаралары системасында:

- клуб, китапханә системасында хәзерге этапта халык белән эшләүнең өстенлекле юнөлешләрен билгеләү;

- инновацион рәвешләрен һәм ысулларны үстерү;

- районның муниципаль берәмлекләре белән үзара хезмәттәшлекне тәэмин итү;

- мэдәни-ял итү чараларын популярлаштыру.

Мэдәни-ял итү учреждениеләрендә мәгълүмати, фәнни-теоретик һәм методик тәэмин итү.

- «мэдәният" өлкәсендә программалар һәм методикалар комплексын эшләү;

- балаларда, яшүсмерләрдә һәм яшьләрдә патриотик тәрбия формаларын, методларын һәм чараларын эшләү ;

-мэдәният учреждениеләренең жирлекнең социаль-икътисадый үсешендә киңрәк катнашуы өчен шартлар тудыру;

- халыкның ижади потенциалын үстерүгә ярдәм итү;.

Подпрограмма Паспорты

Аксубай муниципаль районының Мюд авыл жирлегендә террорчылыкны һәм экстремистлыкны профилактикалау

Ярдәмче Программаның Исеме	«Аксубай муниципаль районының Сөнчәле авыл жирлегендә террорчылыкны һәм экстремистлыкны профилактикалау (алга таба - Ярдәмче Программа)
Ярдәмче программаның төп эшләүчеләр	Аксубай муниципаль районы Мюд авыл жирлеге башкарма комитеты
Ярдәмче Программаның Максаты	Аксубай муниципаль районының Мюд авыл жирлеге территориясендә яшәүче гражданның тормышын һәм тынычлыгын саклауның дәрәжәсен, экстремизмга һәм терроризмга каршы тору, Аксубай муниципаль районының Мюд авыл жирлегендә аларның чагылышларын профилактикалау һәм кисәтү нигезендә аларның законлы хокукларын һәм мәнфәгатьләрен арттыру; Күпмилләтле Россия жәмгыяте кыйммәтләре, мэдәни үзәк, кеше хокукларын һәм ирекләрен саклау принциплары нигезендә халыкта башка милләт һәм дини конфессияләр кешеләренә карата толерантлык саклауға эчке ихтыяж формалаштыру.
Ярдәмче Программаның Бурычлары	Милләтара һәм конфессияара татулыкны ныгыту, социаль, этник һәм конфессиональ нигездә конфликтларны профилактикалау һәм булдырмау; Халыкның террорчылык һәм экстремистик идеология чагылышларына түземсезлек атмосферасы тудыруга юнэлдерелгән жәмәгатьчелек фикерен формалаштыру; Мюд авыл жирлеге халкына террорчылыкка һәм экстремизмга каршы тору мәсьәләләре турында мәгълүмат

	<p>биру;</p> <p>Балалар һәм яшьләр арасында экстремистик характердагы гамәлләр кылуга китерә торган сәбәпләрне һәм шартларны бетерүгә юнәлдерелгән тәрбия эшен оештыру.</p>
Ярдәмче программаны гамәлгә ашыру сроклары һәм этаплары	2016-2027 еллар
Ярдәмче программаны финанслау күләмнәре һәм чыганаclarы:	<p>Ярдәмче программаны Татарстан Республикасы Аксубай муниципаль районының Мюд авыл җирлеге бюджеты акчалары исәбеннән финанслауның гомуми күләме 24,0 мең сум тәшкил итә, шул исәптән</p> <p>2016 елда-2,0 мең сум 2017 елга-2,0 мең сум 2018 елда-2,0 мең сум 2019 ел-2,0 мең сум 2020 ел-2,0 мең сум 2021 ел-2,0 мең сум 2022 ел-2,0 мең сум 2023 ел-2,0 мең сум 2024 ел-2,0 мең сум 2025 ел-2,0 мең сум 2026 ел-2,0 мең сум 2027 ел-2,0 мең сум</p> <p>Искәрмә: ярдәмче программаны финанслау күләмнәре фараз характерында була һәм, тиешле елга тиешле дәрәжәдәге бюджетларны формалаштыруны, шулай ук чараларны уртак финанслауга район һәм республика бюджетыннан акчалар бүлеп бирүне исәпкә алып, ел саен корректировкакланырга тиеш.</p>
Ярдәмче программаны гамәлгә ашыруның кетелә торган нәтижеләре	<p>Ярдәмче программа чараларын гамәлгә ашыру террорчылык һәм экстремистлык күренешләренә барлык фактларына карата түземсезлек формалаштыруны камилләштерә;</p> <p>Аксубай муниципаль районы Мюд авыл җирлеге территориясендә башка мәдәниятләргә карата толерантлык, гражданныр теләктәшлеге идеяләрен пропагандалау һәм тарату өчен бердәм мөгълүмати киңлек булдыру;</p> <p>Яшьләр арасында милләтара татулык һәм толерантлык атмосферасының ныгуы.</p>
Ярдәмче программаның үтәлешен тикшереп торуну оештыру	Ярдәмче программаны гамәлгә ашыруны Аксубай муниципаль районының Мюд авыл җирлеге Советы тикшереп тора.

II. Программаны хәл итүгә юнәлдерелгән проблемага характеристика

Ярдәмче программаны эшләү һәм гамәлгә ашыру өчен нигезне Россия Федерациясе Конституциясе, шәхеснең, җәмгыятьнең һәм дәүләтнең иминлеген тәмин итү өлкәсендәге федераль законнар, 2009 елның 5 октябрәндәге Россия Федерациясендә террорчылыкка каршы тору концепциясе, 2027 елга кадәр чорга Россия Федерациясендә дәүләт милли сәясәте стратегиясе, шулай ук милләтара, динара мөнәсәбәтләре гармонияләштерүгә юнәлдерелгән нигезләмәләре үз эченә алган башка стратегияләр, концепцияләр, нигезләр тәшкил итә. Яшьләргә патриотик тәрбия бирү.

Ижтимагый-сәяси, милләтара һәм конфессияара мөнәсәбәтләрнең торышы, тулаем алганда, тотрыклылык, яхшы күңеллелек, төрле социаль төркемнәр, милләтләр һәм диннәр вәкилләренең конструктив хезмәттәшлеге белән характерлана. Соңгы елларда дин тотучылар, гамәлдәге православие мөхәлләләре саны артты.

Шул ук вакытта Ярдәмче программаны эзерләү һәм аны алга таба гамәлгә ашыру зарурлыгы Татарстан Республикасында Террорчылыкка һәм экстремизмга каршы көрәш өлкәсендәге хәзерге вазгыятьнең киеренке булып калуына бәйле.

Террорчылыкка һәм экстремизмга каршы көрәш практикасы хәзерге вакытта дәүләт хакимияте органнарының, жирле үзидарә органнарының, ижтимагый хәрәкәтләрнең һәм барлык гражданның тырышлыгын берләштерүне таләп итә.

Чараларны үтәү Аксубай муниципаль районының Мюд авыл жирлегендә алдында торган аеруча кискен проблемаларны хәл итәргә мөмкинлек бирәчәк, террорчылыкка каршы тотрыклылык дәрәжәсен күтәрүдә уңай тенденцияләр тудыру гомуми куркынычсызлыкны ныгытуга турыдан-туры йогынты ясаычак.

III. Ярдәмче программа чаралары

«2016-2027 елларга Аксубай муниципаль районының Мюд авыл жирлегендә террорчылыкны һәм экстремистлыкны профилактикалау»

№ п/п	Чаралар исеме	Үтәү вакыты	Башкаручы (киләшү буенча)
1	Өстәмә чараларны гамәлгә ашырырга: авыл яшьләренең мәшгульлеген тәэмин итү, ял итү һәм һөнәри белем алу мөмкинлекләрен киңәйтү; авыл яшьләренең ижтимагый хәрәкәтен үстерү буенча	2016-2027	Аксубай муниципаль районы Мюд авыл жирлегендә башкарма комитеты, Аксубай муниципаль районы Башкарма комитетының «мәдәният бүлеген» МКУ, яшьләр эшләре һәм спорт бүлеген.
2	Яшүсмерләр арасында экстремизмны профилактикалау өлкәсендә программалар һәм проектларның республика конкурсында катнашу һәм аларны балалар һәм яшьләр оешмалары эшчәнлегендә гамәлгә ашыру.	2016-2027	Яшьләр эшләре һәм спорт бүлеген, »ЭМР мәдәният бүлеген" МКУ, »ЭМР "мәгариф бүлеген" МКУ
3	Жирлекнең дини берләшмәләрендә дин тотучыларга дини түземлелек булдыруга һәм саклауга юнәлдерелгән, шулай ук дин тотучыларда террорчылыкны һәм экстремизмны конфликтлы ситуацияләргә хәл итүнең кабул ителмәслек ысуллары буларак бәяләүне булдыруга ярдәм итә торган системалы мөрәҗәгать итү инициативасы белән чыгарга.	2016-2027	Жирлек башлыгы
4	Басма һәм электрон массакуләм мөһлүмат чаралары материалларына, уку-методик әдәбиятка һәм башка	2016-2027	Россия Эчке эшләр министрлыгының Аксубай муниципаль районы буенча бүлеген (киләшү буенча)

	басмаларга аларда милләтара һәм төбәкара розгыш-талаш тудыру билгеләрен ачыклау өчен экспертиза үткөрүне оештырырга.		
5	Потенциаль куркыныч объектларны паспортлаштыру.	2016-2027	Россия Эчке эшләр министрлыгының Аксубай муниципаль районы бүлегенә (киләшү буенча), Сөнчеле авыл җирлегенә башкарма комитеты
6	Жәмгыятьтә әхлакый сәламәтлекне ныгыту, милләтара һәм конфессияара мөнәсәбәтләр, кешеләр күп була торган объектларның террорчылыктан саклануы, халыкның тормышын тәэмин итү объектлары проблемалары буенча «түгәрәк өстәлләр» үткөрү.	2016-2027	«Мәгариф бүлегенә " МКУ, «Мәдәният бүлегенә " МКУ, Аксубай муниципаль районы Башкарма комитеты ОДМС
7	Формаль булмаган берләшмәләргә ачыклау буенча рейдлар.	2016-2027	Россия Эчке эшләр министрлыгының Аксубай муниципаль районы бүлегенә (киләшү буенча),
8	Теркәлмәгән дини һәм милли берләшмәләргә ачыклау өчен дини конфессиялар һәм милли диаспоралар вәкилләргә белән әңгәмәләр үткөрү	2016-2027	Россия Федераль миграция хезмәтененң ТР буенча идарәсененң Аксубай районндагы бүлегенә(киләшү буенча),
9	Кешеләр күп була торган биналарда гадәттән тыш хәлләр килеп чыккан очракларда гамәлләр буенча уку дәрәсләргә үткөрүне оештыру	2016-2027	Аксубай муниципаль районы Мюд авыл җирлегенә башкарма комитеты, Россия Эчке эшләр министрлыгының Аксубай муниципаль районы бүлегенә (киләшү буенча), "ТР буенча ФПСның 102 ПЧ (ярашу)
10	Барлык типтагы мәгариф учреждениеләрендә экстремизмның, бигрәк тө милләтара һәм динара дошманлыкка өндөрчә теләсә нинди формаларының куркынычлыгын аңлату буенча сыйныф сәгатьләрен системалы үткөрүне оештыру	2016-2027	«Аксубай муниципаль районы Башкарма комитетының мәгариф бүлегенә, Аксубай муниципаль районының дини конфессиялар вәкилләргә (киләшү буенча), Россия Эчке эшләр министрлыгының Аксубай муниципаль районы бүлегенә (киләшү буенча)
11	Ярдәмчә программа чараларын мөһлүмати яктыртуны оештыру	ел дәвамнда	«Сельская новь " газетасы редакциясенә (киләшү буенча), Мюд авыл җирлегенә мәдәният йортында стендлар